

TALE

Samrådstale om opkvalificering af ledige den 21. november 2018

13. november 2018

J.nr.

Center for Arbejdsmarkedspolitik
Mette Rude
Sara Eichel-Illum

Samrådsspørgsmål Y

Hvad vil regeringen gøre for, de ca. 107.000 ledige, som endnu ikke har nydt godt af opsvinget, kommer i arbejde?

Samrådsspørgsmål Z

Hvad vil regeringen gøre for at opkvalificere flere ufaglærte ledige, så flere af dem kan blive faglærte og dermed besætte de mange ledige jobs som faglærte, som der er for tiden, og som der forventes mange af i de kommende år?

Samrådsspørgsmål Æ

Kan ministeren bekræfte, at regeringens politik på beskæftigelsesområdet betyder, at der spares knap 1 mia. kr. årligt fra 2019 og frem på uddannelsesaktivering til arbejdsløse, og at aktiveringsindsatsen rykkes tilbage, således at 13.900 færre arbejdsløse (dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere) aktiveres?

Samrådsspørgsmål Ø

Hvor langt mener ministeren, opgjort i bruttoledighed i hele tusinder, at det vil være muligt at få ledigheden ned på næste år, og hvad er efter ministerens opfattelse den lavest mulige ledighed, som kan opnås i Danmark?

Samrådsspørgsmål Å

Er ministeren enig med integrations- og udlændingeordfører for regeringspartiet Liberal Alliance Joachim B. Olsen i, at den nuværende ledighed på ca. 107.000 ikke er et problem?

Samrådsspørgsmål AA

Vil ministeren helst hjælpe arbejdsløse danskere i job eller hellere importere billig arbejdskraft fra tredjelande?

Indledning

Samrådet i dag handler om ledigheden i Danmark og indsatsen for ledige, herunder opkvalificering. Der er stillet seks spørgsmål, som jeg nu vil kaste mig over at besvare.

Men først synes jeg, at der er grund til at give et kort overblik over situationen på det danske arbejdsmarkedet, som mine svar i høj grad skal ses i lyset af.

Situationen på arbejdsmarkedet

Dansk økonomi befinder sig i en højkonjunktur. Beskæftigelsen har aldrig været højere. Så sent som i dag har vi fået meldingen om, at antallet af lønmodtagere er steget med 3.100 i september. Der er lige nu 2.760.000 lønmodtagere i Danmark. Alene siden sommeren 2015 er der kommet 153.100 job i den private sektor. Vi ser lige nu det største antal af jobskifte nogensinde. Der var i 2017 mere end 800.000 jobskifte.

Antallet af offentligt forsørgede var i 2017 på det laveste niveau i mere end ti år.

Ledigheden fortsætter med at falde. I september måned lå bruttoledigheden på 3,9 pct., eller hvad der svarer til 106.600 personer.

Det er ikke 106.600 personer, som virksomhederne bare kan rekruttere.

Den seneste opgørelse viser, at arbejdskraftreserven – det vil sige ledige med mere end tre måneders ledighed – reelt består af ca. 72.000 personer,

når der tages højde for sæsonudsving. Og i nogle a-kasser er arbejdskraftreserven meget lille.

En del af ledigheden er altså skifteledighed mellem et job og et andet.

Ligeledes viser den seneste opgørelse at langtidsledigheden – det vil sige personer, der det seneste år har været ledige i mindst 80 pct. af tiden – består af knap 28.000 fuldtidspersoner, når der tages højde for sæsonudsving.

Svar på Ø om forventninger til ledigheden

Lad mig i forlængelse af det besvare spørgsmål Ø om regeringens forventninger til bruttoledigheden næste år.

I regeringens seneste prognose for dansk økonomi fremgår det, at bruttoledigheden for hele 2018 ventes at komme til at ligge på 108.000 fuldtidspersoner – mod 116.000 i 2017.

I 2019 forventer regeringen en bruttoledighed på 103.000 fuldtidspersoner.

Vi forventer med andre ord, at bruttoledigheden falder med 8.000 personer i 2018 og med 5.000 personer i 2019.

Jeg vil ikke i dag give et bud på, hvad der er det laveste mulige antal ledige i Danmark. Det afhænger bl.a. af, hvor gode vi er til at opkvalificere flere ledige, men jo også til at skabe vækst og arbejdspladser i hele Danmark.

Stadigt flere virksomheder melder om problemer med at få kvalificeret arbejdskraft.

Vi står på ingen måde i samme situation som i 2007/2008. Men vi forventer mere udbredt mangel på arbejdskraft i de kommende år, som desværre jo så kan være en bremse for væksten.

Mangel på arbejdskraft er en trussel mod de gode tider, så vi bliver nødt til at handle nu.

Regeringen arbejder derfor på *både* at opkvalificere flere ledige *og* gøre det lettere for virksomhederne at hente kvalificeret arbejdskraft fra udlandet. For mig er det ikke et enten-eller. Det er et både-og. Det har jeg også nævnt tidligere.

Vi skal i særdeleshed nu udnytte opsvinget til at få alle med – og også på den måde øge arbejdsudbuddet. Men situationen på arbejdsmarkedet kræver, at vi sætter bredt ind for at sikre kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne i hele landet.

Svar på Z om opkvalificering af ufaglærte ledige

Det leder mig over til spørgsmål Z om, hvad regeringen vil gøre for at opkvalificere ledige.

Sidste år der lavede vi jo en aftale om udmøntningen af 92 mio. kr. gennem beskæftigelsesreformsforligskredsen. Derudover kan man jo sige, at de midler er kommet ud og arbejde. Men sandheden er jo også den, at vi også skal diskutere, hvordan de midler, som er opsparede, som ikke er brugt, kan udmøntes i 2018. Der håber jeg, at vi kan nå en politisk aftale om.

Derudover har vi jo også gennemført en trepartsaf-tale om voksen-, efter- og videreuddannelse til 2,5 mia. kr. med blandt andet en omstillingsfond for ufaglærte og faglærte.

Og vi har gennemført en trepartsaf-tale, der sikrer flere praktikpladser, så vi kan få uddannet flere faglærte.

Vi har forenklet beskæftigelsesindsatsen med det klare sigte at sikre en mere effektiv indsats for ledige. Her fjerner vi blandt andet varighedsbe-grænsningen, så ledige kan få tilbud om den vej-ledning og opkvalificering, som de måtte have brug for.

Men vi kommer heller ikke uden om, at uanset hvad der sættes i værk, så tager opkvalificering tid, og stadig flere virksomheder melder om mangel på arbejdskraft.

Derfor giver det også god mening at gøre det lettere for virksomhederne at hente kvalificeret arbejdskraft hertil fra lande uden for EU.

Svar på AA om udenlandsk arbejdskraft kontra danske ledige

Mit svar på spørgsmål AA om valget mellem ledige danskere kontra arbejdskraft fra tredjelande, er derfor ikke så overraskende.

Det er som sagt på ingen måde enten-eller. Det er både-og.

Vi har fortsat en arbejdskraftreserve i Danmark, som kan bringes i spil – blandt andet gennem mere opkvalificering og efter- og videreuddannelse.

Udenlandsk arbejdskraft er på ingen måde løsningen på alle rekrutteringsudfordringer. Men udenlandsk arbejdskraft kan være nødvendig her og nu, hvor virksomheder står og mangler kvalificeret arbejdskraft.

Derfor ærgrer det mig jo også, at Socialdemokratiet ikke er interesserede i at lave en politisk aftale og hjælpe virksomhederne med henblik på at få hurtigere adgang til kvalificeret arbejdskraft fra udlandet.

Nu fremsætter regeringen så i stedet et lovforslag, hvor vi kommer til at diskutere det i folketings salen.

Svar på Y og Å: Hvad vil regeringen gøre for at få alle med, og er ledigheden et problem?

Jeg vil nu gå videre til spørgsmål Y og Å og vil gerne slå fast med det samme, at vi ikke er i mål.

Vi skal have endnu flere i beskæftigelse og væk fra offentlig forsørgelse, og derfor skal vi også udnytte opsvinget til at få alle med.

Det handler ganske enkelt om, at få flere mennesker ud og blive en del af det arbejdende fællesskab, hvor de går på arbejde og kan forsørge sig selv. Målet er aldrig at fastholde personer på offentlig forsørgelse.

Det handler også om at sikre, at virksomheder kan få den nødvendige arbejdskraft, så de kan holde gang i opsvinget og fastholde arbejdspladser i Danmark.

Og det handler om skabe et større økonomisk råderum, så der bliver plads til at prioritere vigtige velfærdsområder, som f.eks. børn, ældre og sundhed.

Derfor kan jeg ikke understrege nok, hvor vigtigt det er, at vi får flere ledige ind på arbejdsmarkedet og væk fra offentlig forsørgelse.

Regeringen har taget en lang række initiativer. Udover indsatsen for at opkvalificere ledige, som jeg har været inde på, vil jeg kort nævne nogle af de øvrige tiltag:

I sidste uge indgik vi en aftale om, at det skal have mærkbare og klare konsekvenser, hvis man modtager kontanthjælp og ikke står til rådighed for det danske arbejdsmarked. Det er en rigtig god aftale.

Vi har indført et kontanthjælpsloft og en 225-timers-regel, så det bedre kan betale sig at arbejde.

Vi har skabt et nyt dagpengesystem, der skaber større tryghed og incitament til at arbejde.

Og vi har også igangsat ”Flere skal med”, hvor vi rydder op i kontanthjælpssystemet og sikrer, at folk får den rette hjælp til at komme i job. Kon-

tanthjælp er ikke en langvarig, passiv forsørgelse, som er det, mange borgere bliver udsat for.

Endelig vil jeg fremhæve, at vi også har lavet en satspuljeaftale for 2019, hvor vi har afsat 128 mio. kr.

Svar på Æ om forenkling af den økonomiske styring

Nu er jeg så nået frem til det sidste spørgsmål – og det er nok også godt nok i forhold til min stemme. Jeg vil slutte med spørgsmål Æ og bekymringen for, at kommunerne vil give ledige mindre uddannelse, nu hvor vi ændrer måden at styre kommunernes økonomi på.

Målet med den omlægning, som der bliver spurgt til, er, at kommunen vælger den indsats, som giver bedst mening for den enkelte borger, og ikke skæler til kommunekassen og vælger den indsats, som giver størst refusion.

En rød tråd i *både* refusionsreformen, forenklingen af beskæftigelsesindsatsen og forenklingen af den økonomiske styring er, at kommunerne får større incitament og frihed til at give borgerne en meningsfuld og effektiv indsats.

Vi afskaffer statens refusion på 50 procent af kommunernes udgifter til vejledning og opkvalifi-

cering samt mentorstøtte. I stedet bliver kommunerne under et kompenseret gennem bloktilskuddet og får på den måde fortsat deres udgifter dækket.

Det vil give kommunerne et mere entydigt incitament til at planlægge indsatsen.

Afslutning

Lad mig samle op til sidst. Der er høj fart på arbejdsmarkedet, og det er glædeligt, at flere mennesker kommer i job.

Men der er stadigvæk brug for at gøre mere, og derfor glæder jeg mig også til at føre fortsatte forhandlinger med Folketingets partier om, hvad der kan tages af yderligere tiltag for at sikre bedre vilkår for at opkvalificere de ledige, der i dag ikke er en del af arbejdsmarkedet.

Tak for ordet.